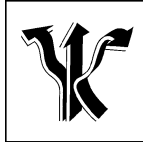

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ”
(для бакалаврів)

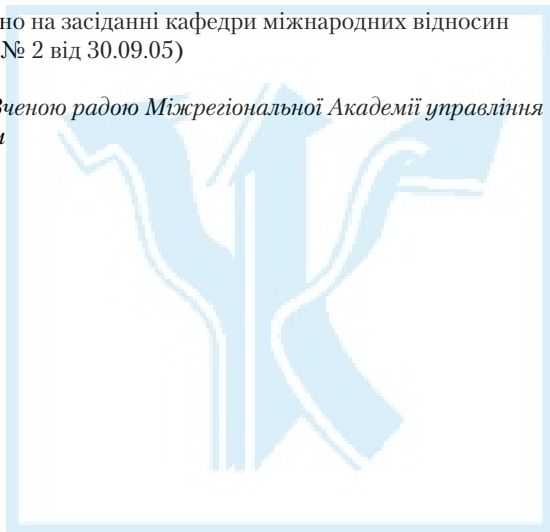
МАУП

Київ 2005

Підготовлено доцентом кафедри міжнародних відносин
Л. Д. Чекаленко

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
(протокол № 2 від 30.09.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Чекаленко Л. Д. Навчальна програма дисципліни “Дипломатичний протокол” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2005. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Дипломатичний протокол”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою навчальної дисципліни “Дипломатичний протокол” є опанування правилами дипломатичного протоколу та засадами етики поведінки при ділових контактах із зарубіжними представниками, учасниками дипломатичного корпусу, працівниками міжнародних організацій та іноземного бізнесу, які прийняті в міжнародній практиці.

Система загальноприйнятих норм етикету спирається на широкі знання правових, етичних, культурних, соціально-політичних засад міжнародного спілкування, що включено у запропонований курс навчальної дисципліни. Важливість і необхідність отриманих знань, застосованих на практиці, пояснюється вимогами новітнього часу, сучасною дипломатичною практикою, і є запорукою успішного розв’язання зовнішньополітичних завдань, окреслених Українською державою.

Зміни в управлінні, організації, формах і методах діяльності дипломатичних структур, що обумовлено модифікацією системи міжнародних відносин, посиленням впливом на міжнародні відносини процесу нових інформаційних технологій, також потребували внесення певних коректив у практику дипломатичного і ділового спілкування. Служба на державних посадах, складовою якої є дипломатична робота, вимагає не тільки знань умовної поведінки, а й формування і наявності широкого кругозору та всебічної підготовки фахівців, які покликані формувати позитивний імідж держави. Через різноманітні форми спілкування з широкими колами іноземних представників не тільки пізнається протилежна сторона, а й формується світогляд сучасного громадянина України, освіченість і високий фаховий рівень якого сприятиме вирішенню поставлених завдань.

Ознайомлення з курсом розширить світогляд і збагатить знання студентів новими поняттями, ознайомить із засадами міжнародної ввічливості, протокольними правилами та прийомами тощо.

У процесі вивчення запропонованої дисципліни широко застосовуються правова інформація, історичний світовий і вітчизняний досвід, наукові розробки, результати порівняльних досліджень сучасного вітчизняного і зарубіжного досвіду організації і дотримання умов дипломатичного протоколу.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ”

№ пор.	Назва розділу і теми
	I. Дипломатичний протокол – ввічливість держав
1	Дипломатія, дипломати, дипломатичний протокол. Предмет і завдання курсу
2	Історичні корені, міжнародно-правові засади розвитку дипломатичного протоколу у світі і в Україні
3	Правова договірна база дипломатичного протоколу. Дипломатичний протокол в Україні
4	Протокольні засади встановлення дипломатичних відносин і відкриття дипломатичного представництва
5	Акредитація у державі перебування. Привілеї та імунітети дипломатичного корпусу
6	Особисті візити та бесіди дипломатів
7	Форми та правила вітань, представлень
8	Візити на високому та найвищому рівнях
9	Церемоніали у протокольній практиці України
10	Зовнішній вигляд офіційної особи, дипломата, політика
11	Дипломатичні прийоми
12	Етикет дарування та прийняття подарунків
13	Візитні картки
14	Етикет телефонної розмови
15	Міжнародна ввічливість
	II. Структури функціональних органів здійснення дипломатичного протоколу
16	Функції Управління державного протоколу МЗС України
17	Протокольні функції дипломатичного представництва
18	Протокол у міжнародних організаціях, на міжнародних конференціях і нарадах

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ”

РОЗДІЛ I. Дипломатичний протокол — ввічливість держав

Тема 1. Дипломатія, дипломати, дипломатичний протокол.
Предмет і завдання курсу

Дипломатія як особливий вид державної служби. Дипломатичні відомства. Дипломатичні місії.

Дипломатичний корпус. Дипломати. Походження термінів: “протокол”, “етикет”, “дипломат”, “дипломатія”, “грата” і “нон грата”, “дуаен”, “нота”, “вірчі грамоти”, “відкличні грамоти”, “візитки”, “церемонії”, “протокол”, “кувертна картка”, “акредитація” тощо.

Правова база, на яку спирається дипломатичний протокол у міжнародних відносинах. Принципи дипломатичного протоколу. Цілі, завдання дипломатичного протоколу та етикету. Паритетність у дипломатичному протоколі.

Дипломати і політики різних епох про дипломатію, дипломатичний протокол.

Література [1–4; 10; 11; 13; 26; 28–30; 34; 51, 52, 57]

Тема 2. Історичні корені становлення і розвитку дипломатичного протоколу у світі

Історичний досвід і запозичення сучасності. Протокольні вимоги у Стародавній Греції і Стародавньому Римі. Особливості дипломатичного протоколу Київської Русі. Дипломатичний протокол Європи доби Середньовіччя. Віденський регламент 1815 р., Аахенський протокол 1818 р., Карабаська конвенція про консульські функції 1911 р., Гаванські конвенції про дипломатичних і консульських чиновників 1928 р.

Дипломатичний нігілізм Радянської Росії.

Конвенція про привілеї і імунітети ООН 1946 р., Віденська конвенція про представництво держав в їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру.

Література [1–4; 10; 11; 13; 26; 28–30; 34; 51; 52; 57]

Тема 3. Правова договірна база дипломатичного протоколу. Дипломатичний протокол в Україні

Міжнародно-правові засади формування системи загальноприйнятих правил поведінки. Особливості дипломатичного протоколу різних країн (Франції, США, Великобританії, Японії, Німеччини). Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р., Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р.

Дипломатичний протокол незалежної України. Указ президента України “Про Положення про дипломатичну службу України” від 16 липня 1993 р., Консульський Статут України 1994 р., Закон України “Про дипломатичну службу” 2002 р., Закон України “Про дипломатичні ранги” 2003 р.

Література [1–4; 10; 13; 26; 29; 30; 34; 51; 57]

Тема 4. Протокольні засади встановлення дипломатичних відносин і відкриття дипломатичного представництва

Протокольні засади відкриття дипломатичного представництва. Протокол визнання держави суб'єктом міжнародного права. Протокол вручення вірчих і відкличних грамот. Акредитація у державі перебування. Оформлення дипломатичних карток. Протокол отримання агреману і екзекватури.

Склад і функції дипломатичної протокольної служби зовнішньополітичного відомства, посольства. Документування працівників дипломатичного представництва.

Протокол державного гімну і державного прапора. Протокол національних свят країни акредитації і країни перебування.

Література [1–4; 10; 13; 15–17; 26; 29; 30; 34; 51; 57]

Тема 5. Акредитація у державі перебування. Привілеї та імунітети дипломатичного корпусу

Привілеї та імунітети дипломатичного корпусу. Питання привілеїв і імунітетів щодо адміністративно-господарського складу дипломатичних представництв, членів сімей дипломатичного корпусу, працівників посольств, громадян країни перебування. Привілеї і імунітети щодо помешкання дипломатичного представництва, листування, архівів, приватної власності. Протокольні особливості автопарку

дипломатичного представництва. Охорона дипломатичних представництв.

Право надання притулку в дипломатичному представництві.

Література [1–4; 10; 13; 15–17; 26; 29; 30; 34; 51; 57]

Тема 6. Особисті візити та бесіди дипломатів

Місце і роль особистих візитів у діяльності дипломатичного представництва. Класифікація особистих візитів дипломата. Візит ввічливості (протокольний). Візит діловий. Візити до вручення вірчих грамот та після. Особливості нанесення особистих візитів у деяких країнах світу. Приватний візит. Організаційна підготовка особистих візитів.

“Жіночий протокол” у роботі дипломатичного представництва. Особисті візити дружини дипломата. Дуаен. Дипломатичний список. Візит у відповідь.

Бесіда під час особистого візиту, її мета та значення. Підготовка до бесіди. Місце особистих контактів в дипломатії. Бесіда з питань конфліктних ситуацій. Мовні трафарети. Журнал запису бесід.

Щоденник дипломата.

Література [9; 18; 19; 29; 31; 32; 40; 41; 46; 47; 49; 50; 54]

Тема 7. Форми та правила вітань, представлень

Різновиди вітань за нормами дипломатичного етикету. Потискання рук. Уклін. Поцілунок. Поцілунок руки. Правила вітання між подружніми парами. Вітання чоловіка з жінкою. Вітання між жінками. Вітання з монархом, Папою Римським.

Правила вітань під час ходи, на відстані, на дипломатичних прийомах. Представлення один одному без посередника та за наявності третьої особи. “Лінія представлення”. Представлення в місцях зустрічей делегацій, на дипломатичних прийомах. Представлення жінці, високій особі. “Заочне” представлення та рекомендація.

Література [1–3; 8; 14; 15; 18; 20; 21; 29; 37; 47; 48]

Тема 8. Візити на високому та найвищому рівнях

Місце і роль візитів на високому та найвищому рівнях у міждержавних відносинах. Класифікація візитів за складом учасників. Класифікація візитів щодо мети. Державний візит. Офіційний візит. Робочий (діловий) візит. Неофіційний (приватний) візит. Візит проїздом. Візити на ювілейні свята або урочистості.

Підготовка візиту. Передова (робоча) група. Програма візиту, її складові, особливості. Програма дружини високого гостя. Особливі церемоніальні почесті. Схеми та правила розсадки в автомобілях. Кортеж. Деколор. Макети державних прапорів на головному автомобілі.

Література [6; 8; 10; 13; 18; 25; 29]

Тема 9. Церемоніали у протокольній практиці України

Роль і значення церемоній у протокольній практиці країни. Історичні корені церемоніальних традицій в Україні. Класифікація церемоніалів. Церемонія зустрічі та провідів в місцях прибуття під час візитів на високому та найвищому рівнях.

Церемонія вручення вірчих та відкличних грамот. Церемонія зустрічі і провідів у державних резиденціях. Церемонія зустрічі на дипломатичних прийомах. Церемонія покладання квітів, корзин з квітами, вінків до національних святинь. Церемонія підняття та опускання Державного прапора. Церемонія підписання угод. Траурні церемонії.

Література [25; 27; 29; 34; 35; 41; 43; 44; 46; 57]

Тема 10. Зовнішній вигляд офіційної особи, дипломата, політика

Повсякденний одяг для чоловіка та жінки. Вечірній одяг. Святочковий одяг. Зачіска, аксесуари, парфуми, макіяж. Правила етикету носіння коштовностей та ювелірних прикрас для чоловіків і жінок. Етикет носіння державних нагород, відзнак. Деякі особливості носіння фракту та смокінгу. Вибір одягу з урахуванням індивідуальних особливостей людини. Осанка та хода. Культура мови, гучність та темп.

Література [1; 2; 15; 17; 18; 29; 37; 39; 53; 54]

Тема 11. Дипломатичні прийоми

Важливість дипломатичних прийомів у міждержавних відносинах. Значення дипломатичних прийомів у роботі зовнішньополітичного відомства, дипломатичної місії. Класифікація дипломатичних прийомів. Вибір дипломатичного прийому залежно від мети та протокольних норм. Підготовка дипломатичного прийому. Складання списку запрошених. Складання та розсилка запрошень. Особливості запрошення на дипломатичні прийоми високого гостя. Особливі запрошення на прийом на честь високого гостя. Відповіді на запрошення.

Складання меню на дипломатичний прийом. Вибір місця для дипломатичного прийому. Схеми та правила розсадки на дипломатичних прийомах залежно від класифікації. Кувертна (розсатувальна) картка. Зустріч та проводи гостей. Надсилання подяки господарям за прийом.

Література [1; 2; 19; 29; 31; 53; 57]

Тема 12. Етикет дарування та прийняття подарунків

Класифікація подарунків. Етикет дарування квітів. Особливості кольорової гами та виду квітів в деяких країнах світу. Особливості кількості квітів у букеті. Одна квітка. Надсилання квітів через кур'єра. Дарування квітів чоловікам. Дарування квітів високій особі-жінці, дружині високої особи, жінкам-членам делегації. Речові подарунки. Вартість подарунка. Подарунок главі делегації, членам делегації. Сувеніри. Оформлення подарунка. Правила вручення та прийняття подарунка. Надсилання подарунка через кур'єра. Подяка за подарунок, переданий через третю особу.

Література [1; 2; 29; 39; 42; 50]

Тема 13. Візитні картки

Поняття “візитна картка”. Призначення та місце візитних карток у роботі дипломата. Класифікація візитних карток. Стандарти і розміри візитних карток дипломата та членів його сім'ї. Правила оформлення візитних карток. Спільна візитна картка. Умовності та написи на візитних картках. Етикет візитної картки. Використання візитних карток.

Література [1; 2; 18; 19; 23; 27; 29]

Тема 14. Етикет телефонної розмови

Місце телефонної розмови у виконанні службових обов'язків. Правила етикету телефонної розмови у випадку, коли телефонують до Вас. Представлення, вітання по телефону. Телефонна розмова в присутності відвідувача. Тривалість розмови. Закінчення розмови. Етикет телефонної розмови, коли телефонуєте Ви. Планування телефонної розмови. Вибіркові записи під час телефонної розмови. Відповідь по телефону на попередню домовленість, обіцянку. Ініціатива припинення телефонної розмови. Культура мови під час телефонних розмов. Проведення офіційних переговорів по телефону.

Література [1; 2; 18–21; 23; 29]

Тема 15. Міжнародна ввічливість

Символи суверенності держави. Державний прапор, герб, гімн, штандарт (прапор) глави держави, уряду, міністра оборони, монарха. Етикет державного прапора. Етикет штандарта (прапора). Національні свята держав світу. Реагування на національні свята зарубіжних держав. Святкування національних свят у державі. Святкові телеграми, їх надсилання та вручення. Виступи по телебаченню з нагоди національних свят. Обмін поздоровленнями з нагоди Нового року. Реагування з нагоди обрання на посаду. Урочистості з цієї нагоди. Реагування в разі трауру у країні, смерті високої особи, акредитованого посла. Направлення співчуття на відповідному рівні. Участь у траурних заходах. Направлення делегації на ці заходи. Книга співчуття. Нота співчуття.

Література [6–8; 13; 14; 16–18; 31]

РОЗДІЛ II. Структури функціональних органів здійснення дипломатичного протоколу

Тема 16. Функції Управління державного протоколу МЗС України

Місце Управління державного протоколу (УДП) у структурі МЗС України. Правова основа, на яку спирається УДП в своїй діяльності. Структура УДП МЗС України. Завдання УДП МЗС України. Забезпечення єдиної протокольної практики в Україні. Функції УДП МЗС України. Видавнича та інформаційна роль УДП МЗС України. Дипломатичні, консульські та службові картки. Робота з дипломатичним корпусом.

Література [6; 7; 9; 11; 35; 40; 52; 59]

Тема 17. Протокольні функції дипломатичного представництва

Протокольні особливості акредитуючої країни. Протокольний відділ або відповідальний за дипломатичний протокол у дипломатичному представництві. Реагування на події у країні перебування на рівні посла, міністра закордонних справ, глави направляючої держави. Календар дат і подій у країні перебування. Збір та узагальнення інформації про офіційних осіб, глав дипломатичних місій у країні акредитації. Прибуття новопризначеного посла та від'їзд попередника з країни. Підготовка та вручення вірчої грамоти. Протокольні візити.

Облік візитів, бесід, контактів. Ведення щоденникових записів у дипломатичному представництві, обробка їх, використання в подальшій діяльності дипломатичного представництва. Забезпечення візитів на вищому та високому рівнях представників направляючої держави.

Література [32; 35; 45; 49; 56–58]

Тема 18. Протокол у міжнародних організаціях, на міжнародних конференціях і нарадах

Протокол у міжнародних організаціях. Протокольні підрозділи в міжнародних організаціях. Реєстрація документів. Видача посвідчень, карток. Забезпечення імунитетів і привілеїв. Посередництво між місіями держав в організації та представництвом країни, на території якої знаходиться міжнародна організація.

Забезпечення протокольних заходів для керівника міжнародної організації, його заступників. Оформлення прийому нових членів до міжнародних організацій. Підняття державних прапорів країн-учасниць міжнародних організацій. Вручення повноважень нових членів організації. Розміщення делегацій країн-учасниць у залах засідань, зібрань міжнародних організацій за жеребкуванням. Зустрічі в місцях прибуття високих гостей до міжнародних організацій. Зустріч з керівником міжнародної організації високих гостей. Організація та проведення прийомів. Протокол на міжнародних конференціях. Регламент. Список виступаючих. Головуючий. Секретаріат. Протокол на міжнародних нарадах. Синхронний переклад. Офіційні та робочі мови.

Література [34; 35; 39; 41; 54; 57]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Дипломатичний протокол — ввічливість держав.
2. Дипломатія як особливий вид державної служби.
3. Дипломатичні місії.
4. Координаційна діяльність зовнішньополітичного відомства зарубіжних країн.
5. Дипломатичне відомство: принципи заснування і функціональні обов'язки.
6. Дипломатія і дипломати.
7. Дипломатичний етикет: особливості спілкування між людьми.

8. Дипломатичний корпус: поняття і складові.
9. Правова база, на яку спирається дипломатичний протокол та етикет у міжнародних відносинах.
10. Принципи дипломатичного протоколу.
11. Паритетність в дипломатичному протоколі.
12. Дипломати і політики різних епох про дипломатію.
13. Історичні корені становлення і розвитку дипломатичного протоколу та етикету у світі.
14. Розвиток протокольних засад у Стародавній Греції.
15. Дипломатичні поняття і визначення (з історії розвитку Стародавнього Риму).
16. Історичний досвід і запозичення сучасності.
17. Особливості дипломатичного протоколу Київської Русі.
18. Дипломатичний протокол Європи доби Середньовіччя.
19. Віденський регламент 1815 р., Аахенський протокол 1818 р.
20. Карабаська конвенція про консульські функції 1911 р.
21. Гаванські конвенції про дипломатичних і консульських чиновників 1928 р.
22. Дипломатичний нігілізм Радянської Росії.
23. Конвенція про привілеї і імунітети ООН 1946 р.
24. Віденська конвенція про представництво держав в їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.
25. Дипломатичний протокол сучасної України.
26. Правова та договірна база дипломатичного протоколу та етикету.
27. Міжнародно-правові засади формування системи загальноприйнятих правил поведінки.
28. Порівняльні характеристики дипломатичного протоколу різних країн (Франції, США, Великобританії, Японії, Німеччини).
29. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р.
30. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р.
31. Дипломатичний протокол незалежної України.
32. Державні документи щодо становлення і розвитку дипломатичного протоколу в Україні.
33. Протокол акредитації у державі перебування.
34. Протокол поведження дипломатичного корпусу.
35. Дипломатичний протокол про членів сімей дипломатичного корпусу, працівників посольств, громадян країни перебування.
36. Протокол листування.

37. Протокольні особливості засобів зв'язку і засобів пересування дипломатичного представництва.
38. Право надання притулку у дипломатичному представництві.
39. Особисті візити та бесіди дипломатів.
40. Місце та роль особистих візитів в діяльності дипломатичного представництва.
41. Класифікація особистих візитів дипломата.
42. Особливості нанесення особистих візитів в деяких країнах світу.
43. Протокольна підготовка особистих візитів.
44. “Жіночий протокол” в роботі дипломатичного представництва.
45. Особливості роботи дуаена.
46. Дипломатичний список.
47. Протокол ведення бесіди під час особистого візиту.
48. Місце для особистих контактів в дипломатії.
49. Бесіда з питань конфліктних ситуацій.
50. Мовні трафарети. Етикет телефонної розмови.
51. Особливості ведення щоденника дипломата.
52. Форми та правила вітань, представлень.
53. Різновиди вітань за нормами дипломатичного етикету.
54. Протокольні правила вітання (подружніх пар, чоловіка з жінкою, жінок, з монархом, Папою Римським та ін.).
55. Морський протокол: особливості відвідання військових і торговельних суден.
56. Протокольні особливості представлення.
57. “Лінія представлення”. “Заочне” представлення та рекомендація.
58. Візити на високому та найвищому рівнях.
59. Місце і роль візитів на високому та найвищому рівнях у міждержавних відносинах.
60. Класифікація візитів (за складом учасників, щодо мети).
61. Протокол державного візиту (офіційний, робочий (діловий), неофіційний (приватний) візити. Візит проїздом. Візити на ювілейні свята або урочистості).
62. Особливості підготовки візиту.
63. Протокольні вимоги до програми візиту.
64. Особливі церемоніальні почесті.
65. Схеми та правила розсадки в автомобілях.
66. Протокол автомобільних поїздок глави держави.
67. Церемоніали в протокольній практиці України.
68. Історичні корені церемоніальних традицій в Україні.

69. Класифікація церемоніалів.
70. Протокол зустрічі та проводів у місцях прибуття під час візитів на високому та найвищому рівнях.
71. Протокол вручення вірчих і відкличних грамот.
72. Протокол дипломатичних прийомів.
73. Протокол покладання квітів (до національних святинь).
74. Протокол Державного прапора.
75. Протокол траурних церемоній.
76. Протокольні особливості переговорів з представниками різних країн.
77. Зовнішній вигляд офіційної особи, дипломата, політика.
78. Повсякденний і вечірній одяг.
79. Правила етикету носіння коштовностей та ювелірних прикрас для чоловіків і жінок.
80. Етикет носіння державних нагород, відзнак.
81. Культура мови під час дипломатичного спілкування.
82. Протокол дипломатичних прийомів.
83. Значення дипломатичних прийомів в роботі зовнішньополітичного відомства, дипломатичної місії.
84. Класифікація дипломатичних прийомів.
85. Особливості запрошення на дипломатичні прийоми високого гостя. Відповіді на запрошення.
86. Протокольні вимоги до схеми та правил розсадки на дипломатичних прийомах залежно від класифікації.
87. Зустріч та проводи гостей. Надсилання подяки господарям за прийом.
88. Дипломатичний етикет дарування і прийняття подарунків.
89. Етикет візитної картки. Використання візитних карток.
90. Протокол міжнародних організацій.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Визначення терміна “Дипломатичний протокол”.
2. Складові дипломатичного протоколу.
3. Міжнародні документи, що передували Віденським конвенціям 1961 і 1963 рр.
4. Протокол у Стародавній Греції.
5. Персенії. Протокол оголошення війни і миру.

6. Протокол в історії розвитку Стародавнього Риму.
7. Історичний досвід і запозичення сучасності.
8. Дипломатичний протокол Київської Русі.
9. Принцип гостинності у Договорі 911 р. Олега з Константинополем.
10. Протокол Європи доби Середньовіччя.
11. Віденський регламент 1815 р.
12. Аахенський протокол 1818 р.
13. Карабаська конвенція про консульські функції 1911 р.
14. Гаванські конвенції про дипломатичних і консульських чиновників 1928 р.
15. Дипломатичний нігілізм Радянської Росії.
16. Конвенція про привілеї і імунітети ООН 1946 р.
17. Віденська конвенція про представництво держав в їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.
18. Дипломатичний протокол сучасної України.
19. Протокольна служба МЗС України.
20. Договірні-правові засади дипломатичного протоколу та етикету в Україні.
21. Система загальноприйнятих правил дипломатичної поведінки.
22. Дипломатичний протокол Франції і США.
23. Дипломатичний протокол Великобританії, Японії і Німеччини.
24. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р.
25. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р.
26. Протокол відкриття дипломатичного представництва.
27. Класифікація особистих візитів дипломатів.
28. Термін “дуаен” та можливі випадки його обрання згідно з міжнародною протокольною практикою.
29. Дипломатичне листування.
30. Дипломатична пошта.
31. Дипломатичний корпус.
32. Візит ввічливості дипломата.
33. Вербальна нота.
34. Формули компліментів.
35. Класифікація візитів на високому та найвищому рівнях, щодо їх мети, з урахуванням подвійних назв.
36. “Лінія представлення”.
37. Випадки, коли не рекомендується влаштовувати візити на високому та найвищому рівнях.
38. Складові жіночого протоколу.

39. Класифікація дипломатичних прийомів за всіма можливими класифікаційними сторонами.
40. Тривалість особистого ділового візиту.
41. Мова дипломатичних документів.
42. Візити новопризначеного посла до вручення вірчої грамоти та після.
43. Характер візиту на високому рівні.
44. Паритетність. Приклади застосування паритетності в дипломатичному протоколі.
45. “Салют націй”.
46. Протокольні процедури надання особливих пошан.
47. Протокольна процедура запрошення на дипломатичний прийом високої особи.
48. Група осіб, що є обов’язково присутньою на церемонії зустрічі високого гостя в місці прибуття, під час Державного візиту в країну.
49. Складові програми офіційного візиту.
50. Неофіційний візит на високому та найвищому рівнях.
51. Іменне запрошення на дипломатичний прийом.
52. Типи дипломатичних прийомів на честь глав держав або урядів іноземних країн.
53. Дипломатичний прийом типу “жур фікс”.
54. Дипломатичний список.
55. Основні документи, на які спирається дипломатичний протокол в міжнародній практиці.
56. Організаційна підготовка дипломатичного прийому.
57. Список запрошених на дипломатичний прийом, його призначення.
58. Правила розсилки запрошень на дипломатичні прийоми.
59. Кувертна картка.
60. Протокольні вимоги до запрошень на дипломатичні прийоми.
61. Схеми розсаджування на дипломатичних прийомах.
62. Теоретичні правила розсаджування на дипломатичних прийомах.
63. Правила проходження до приміщень на дипломатичних прийомах. Етикет поведінки за столом на дипломатичних прийомах.
64. Візитні картки дипломатів.
65. Правила надсилання візитних карток.
66. Умовності та написи на візитних картках, запрошеннях.
67. Дипломатичні, консульські, службові картки.
68. Етикет Державного прапора.

69. Етикет штандарта (прапора).
70. Реагування на національні свята в акредитуючій країні.
71. Спільна візитна картка.
72. Реагування з нагоди обрання на посаду.
73. Протокольна процедура у зв'язку з від'їздом посла.
74. Етикет дарування подарунків.
75. Етикет прийняття подарунків.
76. Етикет телефонної розмови, коли дзвонять Вам.
77. Етикет телефонної розмови, коли телефонуєте Ви.
78. Культура мови під час телефонної розмови.
79. Урочисті церемонії.
80. Траурні церемонії.
81. Зовнішній вигляд офіційної особи, дипломата, політика.
82. Святковий одяг.
83. Повсякденний одяг.
84. Протокол в ООН.
85. Церемонія прийому нових членів до міжнародної організації.
86. Розсаджування за жеребкуванням.
87. Робочі, офіційні мови міжнародної організації.
88. Протокольний підрозділ міжнародної організації.
89. Регламент у міжнародній організації.
90. Делегація на міжнародну нараду, конференцію.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Актуальні проблеми міжнародних відносин.* — К., 2003.
2. *Алехина Й.* Имидж и этикет делового человека. — М., 1996.
3. *Афанасьев И.* Деловой этикет. — К., 1998.
4. *Байбурин А. К., Топарков А. У.* У истоков этикета. — Л., 1990.
5. *Борушков А. Ф.* Дипломатический протокол в России. — М., 1999.
6. *Виноградов В. М.* Эпизоды из дипломатической практики. — М., 1993.
7. *Віденська конвенція про дипломатичні зносини.* 18 квітня 1961 р. // УРСР у міжнародних відносинах: міжнародні договори, конвенції, угоди та інші акти, учасником яких є Україна. — К., 1966.
8. *Віденська конвенція про консульські зносини.* 24 квітня 1963 р. // Інформаційно-довідковий бюлетень консульських зносин. — К., 1996.
9. *Вуд Дж. Серре Ж.* Дипломатический церемониал и протокол. — М., 1974.
10. *Гуменюк Б. І.* Основи дипломатичної та консульської служби. — К., 1999.
11. *Дипломатическая служба /* Под ред. А. В. Торкунова. — М., 2002.

12. *Дипломатический словарь*: В 3 т. — М., 1988.
13. *Дипломатический вестник*. — М. (всі номери).
14. *Дипломатичний вісник*. — К. (всі номери).
15. *Дипломатичний корпус*. Довідник. — К., 2000.
16. *Дипломатія сучасної України*. — К., 1997.
17. Закон України “Про дипломатичну службу” від 20 вересня 2001 р. № 2728.
18. Закон України “Про дипломатичні ранги”, 2003 р.
19. Зорин В. А. Основы дипломатической службы. — М., 1977.
20. Камычек Я. Вежливость на каждый день. — К., 1992.
21. Кинцанс В. П. Дипломатический протокол. — Рига, 1992.
22. Киссинджер Г. Дипломатия. — М., 1997.
23. Ковалев А. Азбука дипломатии. — М., 1988.
24. *Краткий справочник по этикету*. — К., 1992.
25. Курбатов В. Й. Стратегия делового успеха. — Ростов н/Д, 1995.
26. Ладанов И. Д. Мастерство делового взаимодействия. — М., 1989.
27. Леонов Н. С. Информационно-аналитическая работа в загранучреждениях. — М., 1996.
28. Максимовский М. В. Этикет делового человека. — М., 1994.
29. Матвеев В., Панов А. В мире вежливости. — М., 1991.
30. Молочков Ф. Ф. Дипломатический протокол и дипломатическая практика. — М., 1979.
31. Молчанов Н. Н. Дипломатия Петра Первого: В 2 т. — М., 1984.
32. Муратов Э. Н. Дипломатические документы и дипломатическая переписка на английском языке: Учеб. пособие для вузов. — М., 2001.
33. Нестара Дж. Деловой этикет. — М., 1999.
34. Никифоров Д. С., Борунков А. Ф. Дипломатический протокол в СССР. — М., 1988.
35. Никольсон Г. Дипломатия. — М., 1941.
36. Нинесбаум М. Е. ‘Via Latina ad ius’ (“Латинская дорога к праву”). — М., 1996.
37. Новохацька Л. П. Краткий справочник по этикету. — К., 1992.
38. Парбо В. Лексикон хороших манер. — Таллинн, 1991.
39. Пиз А. Азы телодвижений. Как читать мысли по их жестам. — Нижний Новгород, 1992.
40. Положення про дипломатичне представництво України за кордоном: Розпорядження Президента України від 22 жовтня 1992 р. № 166/92.
41. Політика і час. — 1992. — № 1; 2.
42. Положення про дипломатичну службу в Україні // Зібрання постанов Уряду України. — К.: 1993. — № 7.
43. Попов В. И. Современная дипломатия. — М., 2000.
44. Правила хорошего тона: 240 кратких рекомендаций. — К., 1993.
45. Правила этикета: краткий справочник. — М., 1992.

46. Руденко Г. М. Основы дипломатического протокола. — К., 1996.
47. Руденко Г. М. Україна дипломатична. — К., 1999.
48. Саттоу З. Руководство по дипломатической практике. — М., 1961.
49. Соловьев З. Я. Современный этикет и деловой протокол. — М., 2000.
50. Тайны винного этикета. — Симферополь, 2003.
51. Тарханов И. Е. Некоторые аспекты военно-морского дипломатического протокола. — М., 1972.
52. Федоров Л. Дипломат и консул. — М., 1965.
53. Фельтхэм Р. Дж. Настольная книга дипломата. — Минск, 2001.
54. Холопова Т. И., Лебедева М. М. Протокол и этикет для деловых людей. — М., 1995.
55. Честер Джон. Деловой этикет. — М., 2000.
56. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика і безпека України. — К., 2004.
57. Шевченко В. Н. Некоторые вопросы протокольной практики. — М., 1997.
58. Шеломенцев В. Н. Этикет и культура общения. — К., 1995.
59. Юрьев Ю. М. Разговор о важном. Этикет на каждый день. — М., 1979.
60. Ягер Дж. Деловой этикет. Как выиграть и преуспеть в мире бизнеса. — М., 1994.
61. Barston R. P. Modern Diplomacy. — U. K., 1988.
62. Denza Eileen. Diplomatic Law. Commentary of the Vienna Convention on Diplomatic Relations. — N. Y., 1976.
63. Feltham R. G. Diplomatic Handbook. Seventh Edition. — London and N. Y., 1998.
64. McCaffrey Mary Jane, Innis Pauline. Protocol. The Complete Handbook of Diplomatic, Officials and Usage. — New Jersey, 1977.
65. Moussa Farag. Manuel depratique diplomatique. — Bruxelles, 1972.
66. Petit guide pour epouses de diplomates canadiens. — Ottawa, 1968.
67. Radlovic Monte. Etiquette and Protocol. A Handbook of Conduct in American and International Circles. — N. Y., 1956.
68. Zapata Rodolfo Gaston. Protocolo y Organizacion Diplomatica. — Argentina, 1968.
69. www.mfa.gov.ua
70. www.mid.ru
71. www.yuschenko.ua
72. www.un.org
73. www.ec.com
74. www.krernlin.ru
75. www.den.kiev.ua
76. www.gazetasng.ru
77. www.osce.com
78. www.niisp.gov.ua
79. www.rada.gov.ua
80. www.kma.gov.ua

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Дипломатичний протокол”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Дипломатичний протокол”	5
Теми контрольних робіт	11
Питання для самоконтролю.....	14
Список рекомендованої літератури.....	17

Відповідальний за випуск *Ю. В. Нешкуненко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп'ютерне верстання *Н. М. Музиченко*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2390

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП